Delo brez meja: delo migrantov v kmetijstvu

Sanja Cukut Krilić, ZRC SAZU, Zaključna konferenca projekta PoljaMoči, 21.10.2026

Kdo stoji za našo hrano?

Migrantski delavci: ključni, a pogosto nevidni

- Sezonsko delo omogoča pravočasno spravilo pridelkov. Obiranje pridelkov zahteva **veliko ljudi** v **kratkem času**.
- Delavci prispevajo k **prehranski varnosti** in življenju podeželja. Staranje nosilcev kmetij in pomanjkanje delovne sile povečujeta potrebe po delavcih.
- Pomembne niso le **potrebe kmetij**, temveč tudi **pogoji**, v katerih ljudje živijo in delajo.

Aktualnost tematike

Izzivi slovenskega kmetijstva

- Pomanjkanje razpoložljive delovne sile, zlasti ob sezonskih konicah.
- Kratki roki, vremenska nihanja in potreba po usposobljenih delavcih.
- Zaposlovanje tujcev je manj razširjeno kot v nekaterih državah. Delo migrantov je sestavni del evropskega trga dela.

Tuji delavci v kmetijstvu

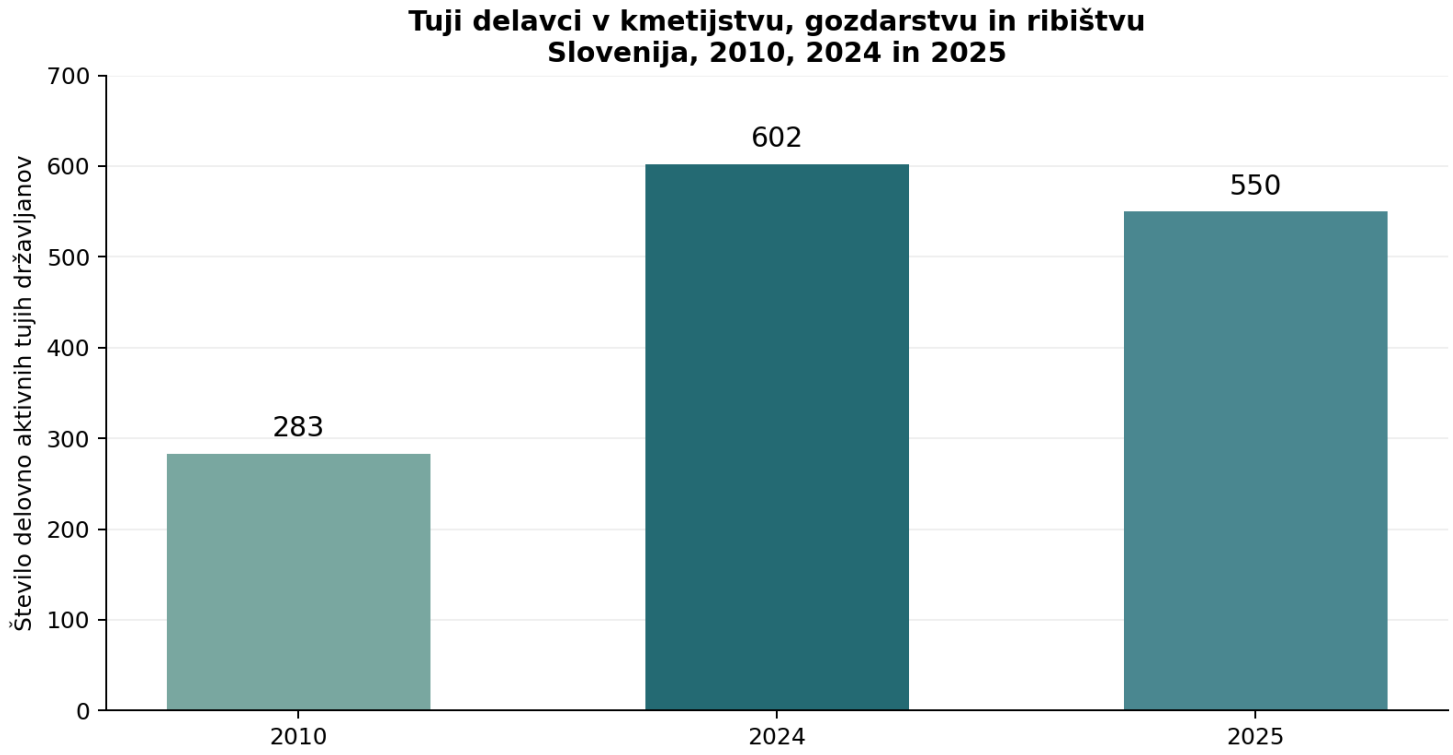

Vir: SURS, DAK (brez kmetov), področje A po SKD 2008

MIGRANTSKI DELAVCI NISO ENOTNA SKUPINA

Različne življenjske poti pomenijo različne potrebe in vire podpore.

STATUS IN TRAJANJE DELA

Sezonski, začasni, čezmejni in dolgotrajno zaposleni; različna dovoljenja in stopnje varnosti zaposlitve.

JEZIK IN IZKUŠNJE

Različni jeziki, poznavanje pravic, delovne izkušnje in poznavanje lokalnega okolja.

DRUŽINA IN SOCIALNE VEZI

Nekateri prihajajo sami, drugi z družino; različna oddaljenost od podpornih mrež.

SPOL, STAROST IN POGOJI

Različne odgovornosti, zdravstvene potrebe, delovne naloge in možnosti odločanja.

Potrebe kmetije in potrebe delavca

- KMETIJA: dovolj ljudi ob pravem času; varna organizacija dela; razumljiva navodila.
- DELAVEC: predvidljivo plačilo, jasna komunikacija, počitek; ustrezna nastanitev; stik z družino.
- **Stiske nastajajo zaradi prepleta okoliščin.**

Tveganja za doživljanje stisk

- Fizične obremenitve, vročina, dolgi delavniki, pomanjkanje odmorov, nezadosten počitek.
- Jezikovne in kulturne ovire, oddaljenost od družine in socialna izolacija, pomanjkanje socialne opore, občutka pripadnosti.
- Negotovost zaposlitve, nastanitve in dostopa do pomoči, pomanjkanje zanesljivih informacij.

Kaj lahko naredimo na kmetiji?

- **Jasne informacije**

  Razložimo naloge, urnik, plačilo, odmore in pravice v jeziku, ki ga delavec razume.

- **Varno in predvidljivo delo**

  Poskrbimo za uvajanje, zaščitno opremo, odmore, pitno vodo in realno delovno obremenitev.

- **Spoštljivi odnosi**

  Spodbujamo vključevanje v ekipo, možnost vprašanj in pogovor brez strahu pred posledicami.

- **Prepoznavanje stisk**

  Opazimo znake preobremenjenosti; delavca usmerimo do ustrezne podpore.

Dobro počutje se začne pri vsakdanji organizaciji dela.

CELOSTNI PRISTOP

Kaj lahko naredimo skupaj?

- **Dostojno bivanje in povezovanje**

  Ustrezni bivalni pogoji, prevoz, stik z družino in možnosti vključevanja v lokalno okolje.

- **Dostopne informacije in pomoč**

  Jasne poti do zdravstvene oskrbe, psihosocialne podpore in neodvisnega svetovanja.

- **Sodelovanje med deležniki**

  Kmetije, lokalne skupnosti, zdravstvene službe, svetovalci in pristojne institucije.

- **Poslušanje delavcev**

  Pri načrtovanju ukrepov upoštevamo njihove izkušnje in dejanske potrebe.

Odgovornost za dobro počutje ni samo na posameznem delavcu.

***Predavanje je bilo pripravljeno v sklopu projekta PoljaMoči in raziskovalnega programa Raziskave o duševnih stiskah in dobrem počutju (ARIS, P5 0439).